

2.9 Nedostatky v triedenom zbere

K najväčším nedostatkom patrili nasledujúce zistenia:

- častý výskyt obalov so zvyškami jedál (napr. mlieko, džús, paštéty a pod.) v zberných nádobách na triedený zber,
- výskyt použitých rúšok, respirátorov, súprav na domáce testovanie (napr. na COVID-19, tehotenské testy), použitých zdravotníckych pomôcok (aplikátorov, striekačiek aj s ihlami, inzulínových pier a pod.),
- výskyt stavebných odpadov a obalov so zvyškami farieb a náterových hmôt vo všetkých typoch zberných nádob na triedený zber,
- výskyt nebezpečného odpadu – obaly so zvyškovým obsahom škodlivín (farieb, impregnačných náterov, lepidiel) v zberných nádobách na triedený zber PLASTOV, PAPIERA A LEPENKY,
- výskyt textílií, šatstva, obuvi, lístia, vankúšov s prírodnou (perie) či umelou výplňou, sklenených obalov plných liekov, obsahu vysávača (s vreckom či bez), koženky, tašky a kabelky vo všetkých typoch zberných nádob na triedený zber,
- nestláčanie obalov z plastov (nápojových a nenápojových, najmä PET), obalov z kartónu a lepenky a kovových obalov (nápojových plechoviek),
- najmä pri vrecovom systéme zberu nedodržiavaná farebnosť vriec a typ vriec. Ako náhradu určeného typu vriec občania používajú veľkoobjemové obaly od zeminy, mulčovacej kôry, krmivá pre psov, jutové a textilné vaky a pod.,
- na zber SKLA pri vrecovom systéme zberu občania využívajú aj rôzne nevhodné nádoby, vedrá, kartónové krabice,
- pri zbere papiera a lepenky sa vo väčšine prípadov nachádzali pri zberných nádobách nestlačené obaly z kartónu a lepenky,
- v niektorých mestách a obciach nebol oddelený TZ od obyvateľstva a z podnikateľských prevádzok, čo sa nárastom odpadu odzrkadlilo najmä pri PAPIERI A LEPENKE vrátane ich nestláčania,
- rovnaký problém evidujeme aj pri kontajneroch na SKLO, ktoré sú využívané podnikateľmi na zbavovanie sa reštauračného skla alebo sklenených fliaš z krčiem a kaviarní.

2.9.1 Všeobecne

Pri realizácii kontrol sme v teréne odhalili ešte oveľa viac zistení

Občan má mnohokrát benevolentný prístup k triedeniu a má nízky záujem dôsledne triediť.

K vyššiemu percentu nečistôt v zberných nádobách na triedený zber môže prispievať aj to, že občan za účelom získania voľného objemu v ZN na zmesový komunálny odpad alebo z dôvodu ušetriť na miestnom poplatku za zmesový odpad zámerne vytriedi do triedeného zberu aj ZKO.

Zákon o odpadoch ukladá obciam a mestám povinnosť mať vypracované Všeobecne záväzné nariadenie o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi (ďalej len VZN), a zároveň mať na svojom webovom sídle zverejnený zjednodušený všeobecne zrozumiteľný popis celého systému nakladania s komunálnymi odpadmi vrátane triedeného zberu v obci/meste. Občania však častokrát nemajú dostatočnú informáciu o tejto povinnosti obce alebo sa nevedia v daných dokumentoch orientovať.

Zberné nádoby na TZ majú byť farebne odlišené podľa druhu triedenej zložky a zároveň majú byť označené štítkom s min. rozmermi 20 cm x 25 cm, ktorý je čitateľný, nezmazateľný, umiestnený na zbernej nádobe na viditeľnom mieste a obsahuje údaje o tom, pre aký druh odpadu je nádoba určená. V rámci kontrol boli zaznamenané prípady nesprávneho farebného označenia, resp. nesprávnej alebo nevhodnej kombinácie triedeného zberu do jednej spoločnej zbernej nádoby. Rovnako boli zaznamenané prípady s nedostatočným označením zberných nádob.

Tabuľka 14. Farebné rozlíšenie zberných nádob na triedený zber

Čo nám priniesli zistenia

Z dôvodu zistených nedostatkov triedeného zberu sme zintenzívnili prácu na vzdelávacích a propagačných aktivitách, predovšetkým prostredníctvom sociálnych sietí, publikovaním článkov, videí a reportáží dostupných pre všetky samosprávy. Reportáže sú spracované populárno-náučným štýlom umožňujúcim jednoduchšie pochopenie „vedy triediť“.

Nadalej sa budeme venovať občanom, ktorých chceme naučiť nielen triediť, ale aj zaujímať sa o triedenie odpadov, ako „dať odpadom druhú šancu“. V neposlednom rade sa snažíme poukázať na fakt, že vo väčšine prípadov odpad ďalej triedia ľudia na triediacich linkách zberových spoločností. Aj na nich je potrebné brať ohľad, predovšetkým čo sa týka čistoty vytriedených zložiek. Kontaminácia zmesovým odpadom alebo nebezpečným odpadom je neprípustná. V reportážach sa zameriavame aj na samotných recyklátorov, napr. skla, papiera, plastov, kovových obalov z hliníka, ale venovali sme sa aj zatiaľ nepovinnnej zložke triedeného zberu – textilu.

Čo zistenia priniesli obciam a mestám

Jednotlivé obce a mestá obdržia výsledky z triedenia s údajmi v tabuľkách a grafoch s popisom zistení a s reálnou fotodokumentáciou, ako aj s odporúčaniami vo forme protokolu, pričom ich môžu použiť na aktualizovanie údajov pre svoje webové stránky, úradné tabule, obecné noviny a pod. Zároveň samospráva takto získa obraz o úrovni kvality triedenia. Vďaka údajom môže pracovať na zlepšení svojho odpadového hospodárstva, napr. pri rozhodovaní sa vybudovať zberný dvor, zaviesť kombinovaný/individuálny zber vybranej zložky, inštalovať spoločné alebo individuálne zberné nádoby v celej obci alebo len v niektorých jej častiach, môže prejsť z kontajnerového zberu v IBV (cez spoločné zberné miesta) na adresný vrecový systém a pod.

Príklady druhov odpadov vhodných a nevhodných na triedenie môžu obce a mestá uviesť v rámci podrobností zberu do VZN.

2.9.2 Papier a lepenka

Opakujúce sa nedostatky:

- výskyt kompozitných obalov na báze lepenky, tzv. nápojových kartónov,
- častý výskyt použitých hygienických vreckoviek, kuchynských papierových utierok, použitých detských plienok a prebaľovacích podložiek, papierových utierok na ruky, mastného papiera a použitého papiera na pečenie,
- výskyt textilu, šatstva, peria a lúti, herbárov, koženky, korku,
- neoddeliteľný kartón, napr. od PS, drevotriesky, hobry.

ZOZNAM SKRATIEK

Al	hliník
ČR	Česká republika
DSO	drobný stavebný odpad
EPS	expandovaný polystyrén
EÚ	Európska únia
Fe	železo
HDPE	polyetylén veľkej hustoty
IBV	individuálna bytová výstavba
KBÚ	karta bezpečnostných údajov
KBV	komplexná bytová výstavba
KO	komunálny odpad
LDPE	polyetylén malej hustoty
neO	neobalové výrobky
NKÚ	Najvyšší kontrolný úrad
O	obaly
OZV	organizácia zodpovednosti výrobcov

PE	polyetylén
PET	polyetyléntereftalát
PP	polypropylén
PS	polystyrén
PVC	polyvinylchlorid
RZV	rozšírená zodpovednosť výrobcu
SR	Slovenská republika
TZ	triedený zber
VKK	veľkokapacitný kontajner
VKM	viacvrstvový kombinovaný materiál na báze lepenky = kompozit na báze lepenky
VZN	Všeobecne záväzné nariadenie
ZD	zberný dvor
ZKO	zmesový komunálny odpad
ZN	zberná nádoba

Príklady znečistenia vo vzorke PAPIER A LEPENKA

Obrázok 2. Vytriedené nečistoty vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **sklenené obaly** patria do TZ SKLO (zelená ZN),
- **nápojové kartóny** od mlieka patria do TZ KOMPOZITNÝCH OBALOV (oranžová ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **žiarivka** patrí na zberné miesto elektroodpadu zo svetelných zdrojov do nádoby určenej na tento účel, napr. v predajniach elektrozariadení. Ak by sa jednalo o žiarovku s volfrámovým vláknom, patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **ponožka, vlnená čiapka, látková stuha** sa zaraďujú do textilu a patria do ZN na dobrovoľný zber textílií a šatstva alebo na charitu, podľa rozsahu poškodenia. Ak takýto zber nie je v obci zabezpečený, tak je potrebné ich odnieť na ZD alebo do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **plastový obal z nápoja (PET)**, veľmi tenké **plastové tašky** s uchami aj bez (neznečistené) patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **blistre od liekov** (bez liekov) patria do TZ PLASTY (žltá ZN). Ak obsahujú lieky – odovzdať ich do verejnej lekárne,
- **zvyšky potravín a jedál** patria do zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov z kuchýň z domácností (hnedá ZN),
- **kábel, bužirka od kábla** patrí do ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 3. Biologicky rozložiteľný odpad zo záhrad vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **lístie a tráva** patria do zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov zo zelene (hnedá ZN, domáci kompostér, komunitný kompostér, ZD),
- **plastové vrece** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN).

Obrázok 4. Nesprávne druhy v triedenom zbere PAPIERA A LEPENKY – použité detské plienky, použité hygienické vreckovky, plastový obal

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **použité detské plienky** patria do ZKO (sivá, čierna ZN),
- **použité hygienické vreckovky, papierové kuchynské utierky** patria do ZKO (sivá, čierna ZN),
- **modrý plastový obal** patrí do TZ PLAST (žltý ZN),
- **obal od sušeného mlieka** – plastový vrch patrí do TZ PLAST (žltá ZN), telo obalu, ak je to kompozitný obal na báze lepenky zložený z viacerých od seba neoddeliteľných vrstiev (papier + plastová fólia + hliníková fólia), do TZ KOMPOZITNÉ OBALY (oranžová ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN).

Príklady znečistenia vo vzorke PAPIER A LEPENKA

Obrázok 5. Vytriedené odpady z textílií, šatstva a penovej výplne z plastu vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **šatka (textil)** patrí do ZN na dobrovoľný zber textílií a šatstva alebo na charitu. Ak takýto zber nie je v obci zabezpečený alebo ide o znečistený, resp. poškodený textil, patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **kabelka** (vzhľadom na poškodenie) patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **penová výplň z plastu** (vzhľadom na rozmer) patrí na ZD. Na štítku je uvedené LDPE, takže TZ PLASTY (žltá ZN).

Obrázok 6. Vytriedené odpady z plastu – PS, guma, fólie z plastu, odrezky koženky, kork vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **EPS** je jeden z druhov plastu a patrí do ZN PLASTY (žltá ZN), ale vzhľadom na svoju štruktúru pri manipulácii v zberovom vozidle a na dotriedňovacej linke z neho ostanú len guľôčky a drobné kusy, ktoré nie je možné recyklovať. Odporúčame PS odovzdávať na ZD. Do ZN na PLASTY nepatrí PS zo zatepľovania budov. Takýto druh EPS je zaradený ako drobný stavebný odpad a patrí na ZD,
- **guma** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **odrezky koženky** patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **odrezky korku** patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **fólie z plastu** patria do TZ PLASTY (žltá ZN).

Obrázok 7. Papierová škatuľka aj so skleneným obalom plným liekov vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **sklenený obal od liekov**, ak obsahuje lieky, je potrebné odovzdať do verejnej lekárne,
- **papierový obal** patrí do TZ PAPIER A LEPENKA (modrá ZN),
- **prázdny sklenený obal** bez plastového vrchnáka patrí do TZ SKLO (zelená ZN),
- **plastový vrchnák** patrí do TZ PLAST (žltá ZN).

Príklady znečistenia vo vzorke PAPIER A LEPENKA

Obrázok 8. Obsah vysávača vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **obsah vysávača** (aj keby bol v papierovom vrecku) patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **žltý plastový obal** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **plastová taška s uchami** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **papierový obal od vajec** patrí do TZ PAPIER A LEPENKA (modrá ZN). Recyklácia týchto obalov je možná aj napriek krátkym vláknam, ktoré obsahuje.

Obrázok 9. Textil vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **zvyšky z textilu** patria do ZN na dobrovoľný zber textílií a šatstva. Ak takýto zber nie je v obci zabezpečený alebo ide o poškodený textil, v tom prípade patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 10. Podnikateľský odpad alebo odpad z iných zdrojov – kornútky na zmrzlinu aj s obrúskami, spolu uložené v plastovej taške vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- o **biologicky rozložiteľný kuchynský a reštauračný odpad** od prevádzkovateľa kuchyne sa má postarať samotný prevádzkovateľ kuchyne ako pôvodca tohto odpadu. Obec je povinná určiť vo VZN podrobnosti o nakladaní s týmto odpadom od prevádzkovateľa kuchyne,
- ak by sa jednalo o **zvyšky potravín a jedál** od občana z domácnosti, takýto druh patrí do zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov z kuchýň z domácností (hnedá ZN),
- **papierové obrúsky** patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **plastové vrece** – keďže sa jedná o podnikateľský odpad, ide o odpad z iných zdrojov, o nakladanie s ktorým sa musí postarať daný podnikateľ,
- **plastové vrece od občana** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN).

Príklady znečistenia vo vzorke PAPIER A LEPENKA

Obrázok 11. Plastové vedrá so zvyškovým obsahom náterovej a impregnačnej farby vo vzorke PAPIER A LEPENKA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- plastové obaly so zvyškovým obsahom chemikálií je potrebné umiestniť na ZD,
- neznečistené plastové obaly bez zvyškového obsahu chemikálií patria na ZD alebo do TZ PLASTY (žltá ZN).

Obrázok 12. Nestlačené obaly z papiera a lepenky – odpad uložený mimo ZN určenej na PAPIER A LEPENKU

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- obaly z papiera a lepenky je nevyhnutné pred ich umiestnením do ZN postláčať a minimalizovať ich objem,
- väčšie kusy obalov je potrebné umiestniť na ZD.

Obrázok 13. Nestlačené obaly z papiera a lepenky – odpad uložený mimo ZN určenej na PAPIER A LEPENKU, príklad zneužívania ZN podnikateľskými subjektami (odpad z iných zdrojov)

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- obaly z papiera a lepenky je nevyhnutné pred ich umiestnením do ZN postláčať a minimalizovať ich objem,
- väčšie kusy obalov umiestniť na ZD,
- v blízkosti sa nachádzali podnikateľské prevádzky a podľa oslovených občanov a zberovej spoločnosti dané stanovište slúži aj pre podnikateľov. V súlade s definíciou zodpovednosti za nakladanie s komunálnymi odpadmi (§ 81 ods. 1 písm. b) bod 3. zákona o odpadoch) je fyzická osoba – podnikateľ, a právnická osoba zodpovedná ako pôvodca odpadu za oddelene vyzbieraný odpad z obalov z iných zdrojov a oddelene vyzbieraný odpad z neobalových výrobkov z iných zdrojov. Podnikateľ je povinný nakladanie s týmito zložkami si zabezpečiť samostatne. Obec nesie zodpovednosť za zmesový odpad, oddelene vyzbieraný odpad z domácností a drobný stavebný odpad od občanov a za zmesový odpad z iných zdrojov.

2.9.3 Plasty, kovové obaly, kompozitné obaly na báze lepenky

Opakujúce sa nedostatky:

- v triedenom zbere, najmä pri PLASTOCH, sa objavujú druhy odpadov z opravy áut, ako sú nárazníky, gumené tesnenia, podložky, hadice, čalúnenie, opotrebované pneumatiky a pod.,
- pri zbere PLASTOV v IBV občania dávajú do vriec zvyškový stavebný polystyrén zo zateplenia rodinných domov. Tento druh PS patrí na ZD. Následný technický postup pri manipulácii s odpadom v zberovom vozidle so systémom PRESS tento druh odpadu znehodnotí, a tým znehodnotí aj ďalšie správne vytriedené zložky,
- obaly so zvyškovým obsahom, ale aj plné, napr. od náterových hmôt, farieb, moridiel, omietkových zmesí a pod., znehodnotia nielen príslušnú ZN, ale aj celý obsah zberu v zberovom vozidle,
- výskyt obalov plných potravín, nápojov a pochutín,
- ďalšie druhy odpadov sa našli práve v PLASTOCH a v ich kombinácii s KOVOVÝMI OBALMI a KOMPOZITNÝMI OBALMI – napr. rôzne druhy testov, ihly, striekačky, sady lekárskeho nástroja, kovové domáce nástroje, elektroodpady, stavebné odpady, zaťahovacie dvere, kancelárske kreslo (kombinácia koženky, dreva a plastových častí), trampolíny, bazény a pod.

Príklady znečistenia vo vzorke PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 14. Nesprávna farebnosť vreca na TZ PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY, resp. neidentifikovateľný obsah vo vnútri vreca

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- stolička s plastovým sedadlom, plastovou opierkou a kovovými nohami patrí na ZD,
- farebnosť vriec na TZ je daná vykonávacou vyhláškou. Na TZ plastov je určená ZN žltej farby, teda aj vreca. Vreca čiernej farby sú zväčša určené na zber ZKO.

Obrázok 15. Rastliny v plastovom kvetináči aj so zeminou, v ďalšom plastovom obale a následne v papierovom vrecku vo vzorke PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- rastlina aj so zeminou patrí do ZN na biologicky rozložiteľný komunálny odpad alebo do domáceho kompostéra, komunitného kompostéra, alebo na ZD,
- plastové obaly, plastové kvetináče bez zeminu a rastlín patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- papierový obal patrí do TZ PAPIER (modrá ZN).

Príklady znečistenia vo vzorke PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 16. Plastové obaly s obsahom vrátane náterovej zmesi, ktorá znehodnotila celú vzorku PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY; v pozadí injekčná striekačka

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **plastové obaly bez znečistenia** patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **znečistené plastové obaly** so zvyškovým obsahom patria na ZD alebo do ZN na ZKO,
- **obaly s obsahom nebezpečných látok** (napr. od motorového oleja) patria na ZD,
- **používané injekčné striekačky** patria do ZKO. Pred vložením do ZN je vhodné ich umiestniť ešte do ochranného obalu.

Obrázok 17. Stavebné odpady v zbere PLASTOV a nesprávny typ vreca

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **stavebné odpady** nepatria do ZN na PLASTY. Takýto druh odpadu je zaradený ako drobný stavebný odpad a patrí na ZD,
- farebnosť vriec na TZ je daná vykonávacou vyhláškou. Na TZ plastov je určená ZN žltej farby, teda aj vrece.

Obrázok 18. Nevhodný typ odpadu do TZ PAPIERA alebo PLASTU – maliarska páska s vrstvou lepidla; vrátane nevhodného typu vreca

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **tenká plastová maliarska páska** používaná pri omietaní, maľovaní, sadrovaní, murovaní patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- farebnosť vriec na TZ je daná vykonávacou vyhláškou. Na TZ plastov je určená ZN žltej farby, teda aj vrece. Na TZ papiera a lepenky je určená ZN modrej farby, teda aj vrece.

Obrázok 19. Stavebné odpady – káble, bužírky, hadice vo vzorke PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY; nezminimalizované PET fľaše

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- káble, bužírka od kábla patria do ZKO (sivá, čierna ZN),
- plastové hadice patria do ZKO (sivá, čierna ZN) alebo na ZD,
- plastové nápojové obaly z PET – stlačené patria do TZ PLASTY (žltá ZN).

Obrázok 20. Opláštenie trampolíny aj s kovovými úchytmí, znečistená fólia vo vzorke PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- textilné alebo plastové tkané opláštenie trampolíny aj s kovovými výstuhami patrí na ZD ako objemný odpad,
- znečistená fólia patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 21. Obuv, textil vo vzorke PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- obuv a textil patria do ZN na dobrovoľný zber textílií a šatstva alebo na charitu, ak sú vzhľadom na poškodenie ešte použiteľné. Ak takýto zber nie je v obci zabezpečený, tak patria na ZD alebo do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Príklady znečistenia vo vzorke PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 22. Časť udice vo vzorke PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **kovy iné ako obaly** (časť udice) patria na ZD alebo do výkupu.

Obrázok 23. Klince, skrutky, kovové časti iné ako obaly vo vzorke PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- ZN na KOVOVÉ OBALY je určená na obaly z kovov. Zákon o odpadoch nepozná pojem neobalové výrobky z kovov. Tento druh kovov patrí na ZD alebo do výkupu.

Obrázok 24. Vytriedená časť – nádrž na nemrznúcu zmes zo starého vozidla a elektroodpad vo vzorke PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **nádrž zo starého vozidla** vzhľadom na obsah, na ktorý je určená (nemrznúca zmes), je možné označiť ako nebezpečný odpad, nakoľko podľa KBÚ je to odpad, ktorý vzniká v autoservisoch a pri oprave áut alebo pri spracovaní starých vozidiel. Nejedná sa o typický odpad z domácností, a preto by sa v KO nemal bežne vyskytovať. Tento druh nebezpečného odpadu je možné umiestniť do zberu odpadu s obsahom nebezpečných látok alebo na ZD, ak to prevádzkový poriadok a VZN obce umožňuje,
- **veľmi malý elektroodpad** (do 25 cm vonkajšieho rozmeru) patrí na zberné miesto do nádoby určenej na tento účel alebo na miesto spätného zberu, napr. v predajniach elektrozariadení.

Obrázok 25. Kolieska z kočiaru alebo vozíka – vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **kolieska z kočiaru alebo vozíka** sú v kombinácii kov, plast, guma. Patria na ZD alebo aj do výkupu.

Obrázok 26. Elektroodpad (káble), textil – vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **elektrokabeláž** v rámci predchádzania vzniku odpadu by ešte možno niekomu poslúžila. Inak patrí na ZD,
- **textil**, vzhľadom na opotrebovanie, patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **penový PE** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **špongia na umývanie** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 27. Obal z papiera, plastový obal aj s obsahom (šunka), textil, jednorazové kapsule aj s kávou, stavebný odpad – vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **prázdny kartónový obal od vajec** patrí do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN). Recyklácia týchto obalov je možná, aj napriek krátkym vláknam, ktoré obsahuje,
- **plastový obal aj s obsahom** (šunka) patrí do ZKO (sivá, čierna ZN),
- **prázdny plastový obal bez obsahu** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **zvyšky potravín a jedál** patria do zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov z kuchýň z domácností (hnedá ZN),
- **obaly od plastov znečistené od zeminy, od mastných jedál** patria do ZN na ZKO,
- **zvyšky látok z textilu** patria do ZN na dobrovoľný zber textílií a šatstva. Ak takýto zber nie je v obci zabezpečený, alebo ide o opotrebovaný textil, patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **jednorazové kapsule aj s kávou** patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **jednorazové kapsule bez obsahu kávy alebo čaju** – ak sú celoplastové, patria do TZ PLASTY (žltá ZN), ak sú kovové, patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN). Ak sú plastové s hliníkovým viečkom, je možné ich umiestniť do TZ podľa prevládajúcej zložky, teda plastu. Tieto patria do TZ PLASTY (žltá ZN). V prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **plastové ohraničujúce pásy, stavebné siete na omietanie** a pod. sú zaradené ako stavebný odpad a patria do ZN na ZKO alebo na ZD.

Príklady znečistenia vo vzorke PLASTY, KOVY, KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 28. Znečistené obaly z EPS, so zvyškom jedla, papierové obaly, stavebná sieťka, kapsule na kávu – plné aj s obsahom kávy, vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 29. Tkaná fólia a gumené kolieska vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 30. Prilba vytriedená z TZ a kovové odpady iné ako obaly (napr. kolobežka) vo vzorke PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **znečistené obaly z EPS** a so zvyškom jedla patria do ZN na ZKO,
- **neznečistené papierové obaly z kartónu a lepenky** patria do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN),
- **stavebná sieťka na omietanie** a pod. je stavebný odpad a patrí do ZN na ZKO alebo na ZD,
- **jednorazové kapsule aj s kávou** patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **jednorazové kapsule bez obsahu kávy alebo čaju** – ak sú kovové, patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN). V prípade kombinovaného zberu patria do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN).

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **tkaná fólia** sa zaraduje ako textil a patrí na ZD,
- **gumené kolieska** patria do ZN na ZKO alebo na ZD. Guma nie je plast.

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **prilba** (motorskárska, cyklistická, zváračská, bezpečnostná) patrí na ZD alebo do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **kovové odpady iné ako obaly**, napr. kolobežka, patria do výkupne alebo na ZD.

Obrázok 31. Obaly s obsahom nebezpečných látok, elektroodpad a prenosné batérie a akumulátory, vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **obaly s obsahom nebezpečných látok** patria na ZD alebo do zberu odpadov z domácností s obsahom nebezpečných látok, ktorý organizuje min. 2x ročne obec, ak nemá ZD,
- **veľmi malý elektroodpad** (do 25 cm vonkajšieho rozmeru) patrí na zberné miesto do nádoby určenej na tento účel alebo na miesto spätného zberu, napr. v predajniach elektrozariadení,
- **prenosnú batériu** je možné odovzdať na zberné miesto do nádoby určenej na tento účel, napr. v predajniach elektrozariadení alebo všade tam, kde sa tento sortiment predáva,
- ak by sa jednalo o **žiarovku** s volfrámovým vláknom, patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 32. Kovové odpady iné ako obaly alebo obaly z kovu znečistené stavebnou chémiou, vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **kovové odpady iné ako obaly** patria na ZD alebo do výkupu. ZN na KOVOVÉ OBALY sú určené na obaly z kovov. Zákon o odpadoch nepozná pojem neobalové výrobky z kovov,
- **obaly z kovu znečistené stavebnou chémiou** sa zaraďujú ako obaly s obsahom nebezpečných látok a patria na ZD alebo do zberu odpadov z domácností s obsahom nebezpečných látok, ktorý organizuje min. 2x ročne obec, ak nemá ZD.

Obrázok 33. Plastový obal aj s obsahom šalátu, znečistená hliníková tácka na grilovanie, jednorazové rúško, povoskovaný papier, vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **plastový obal aj s obsahom** (šalát) patrí do ZKO (sivá, čierna ZN),
- **prázdny plastový obal bez obsahu** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **zvyšky potravín a jedál** patria do zberu biologicky rozložiteľných komunálnych odpadov z kuchýň z domácností (hnedá ZN),
- **znečistená hliníková tácka na grilovanie** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **jednorazové rúško** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN). Z dôvodu pandemickej situácie sa odporúča ho zabaliť do plastového vrečka, a tak vložiť do ZN na ZKO,
- **povoskovaný papier** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 34. Vytriedené tonery z elektroodpadu a obaly z PET a kompozitné obaly plné obsahu alebo znehodnotené iným obsahom, vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **vytriedené tonery** z elektroodpadu patria na ZD. V danom prípade sa jednalo o väčšie kusy tonerov z profi tlačiarne. Ak by prevádzkovateľom tlačiarne bola fyzická osoba – podnikateľ, alebo právnická osoba, v súlade s definíciou zodpovednosti za nakladanie s komunálnymi odpadmi (§ 81 ods. 1 písm. b) bod 2. zákona o odpadoch) zodpovedá ako pôvodca odpadu za svoj elektroodpad a za použité batérie a akumulátory. Nakladanie s týmito odpadmi si musí podnikateľ zabezpečiť sám,
- **plastové nápojové obaly z PET** alebo tzv. nápojový kartón je potrebné pred umiestnením do TZ vyprázdniť,
- **plastové nápojové obaly z PET znehodnotené iným obsahom** (papierové útržky) patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **prázdny plastový obal bez obsahu** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- tzv. **nápojový kartón s obsahom** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **prázdny nápojový kartón bez obsahu** patrí do TZ KOMPOZITNÉ OBALY (oranžová ZN). V prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN).

Obrázok 35. Jednorazové infúzne súpravy vytriedené zo vzorky PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **jednorazové infúzne súpravy** nepatria do TZ, ale do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN). Dôvodom je možná kontaminácia z biologického materiálu.

2.9.4 Sklo

Opakujúce sa nedostatky:

- obaly plné (napr. od farieb, ale aj od nápojov a pochutín),
- zrkadlá, keramika, porcelán, ale aj keramické umývadlá,
- výskyt nebezpečného odpadu – žiarivky s obsahom ortuti (neónové trubice) v triedenom zbere SKLA,
- v niektorých prípadoch, pri zbere SKLA v KBV, sa v ZN našli aj opotrebované pneumatiky.

Príklady znečistenia vo vzorke SKLO

Obrázok 36. Vytriedené odrezky zrkadla v TZ SKLA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **zrkadlá a odrezky z nich** patria na ZD, v malom množstve aj do nádob na ZKO (sivá, čierna ZN).

Obrázok 37. Znečistenie zmesovým komunálnym odpadom, plastmi, kovovými obalmi, obalmi z papiera vo vzorke SKLO

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **plastové obaly od zeleniny a ovocia, mäsových výrobkov, drogérie** – bez obsahu a neznečistené patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **plastové tašky a vrecia** patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **papierové obaly** patria do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN),
- **obaly z lepenky** – zminimalizované patria do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN),
- **nápojové plastové obaly z PET** – zminimalizované, bez obsahu patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **nápojové obaly z kovov** – zminimalizované, bez obsahu patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **tzv. nápojový kartón (od džúsu)** – zminimalizované, bez obsahu patria do TZ KOMPOZITNÉ OBALY (oranžová ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **kancelársky papier z domácností** patrí do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN),
- **zápalková škatuľka** je potrebné rozdeliť a vnútorný papierový obal umiestniť do TZ PAPIER (modrá ZN) a vrchný obal do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN).

Príklady znečistenia vo vzorke SKLO

Obrázok 38. Nebezpečný odpad – žiarivky s obsahom ortuti vo vzorke SKLO

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **plastové tašky a vrecia** patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **žiarivky s obsahom ortuti** (nebezpečný odpad) patria na ZD, alebo v rámci zberu elektroodpadu alebo zberu odpadu s obsahom nebezpečných látok organizovaného min. 2x ročne, ak obec nemá ZD.

Obrázok 39. Znečistený papier, plastové obaly, koženka a znečistené obaly zo skla vo vzorke SKLO

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **znečistený obal z lepenky** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **koženka** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **znečistený sklený obal od farby** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **plastové vrece** patrí do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **nápojové plastové obaly z PET** – zminimalizované, bez obsahu patria do TZ PLASTY (žltá ZN).

Obrázok 40. Keramika ani demižón s plastovým výpletom nepatria do TZ SKLA

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **prázdny sklený demižón, bez plastového výpletu** patrí do TZ SKLO (zelená ZN),
- **prázdny sklený demižón s výpletom** (plastovým, z prútia, šúpolia) patrí do ZD,
- **keramika** patrí do ZD.

Príklady znečistenia vo vzorke SKLO

Obrázok 41. Vytriedené druhy odpadov zo vzorky SKLO – kovové obaly, keramika, plastové tašky a i.

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **keramika, sadrové sošky, porcelán** patria na ZD a do ZKO,
- **plastové obaly, plastové vrchnáky zo sklených obalov** patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **plastové tašky, obaly na zeleninu** (plastové sieťky) patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- **nápojové obaly z kovov** – zminimalizované, bez obsahu patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **nenápojové obaly z kovov** (konzervy, spreje) patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **kovové vrchnáky zo sklených obalov** patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **papierový obal** patrí do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN),
- **porcelánový istič** patrí do ZN na ZKO (čierna alebo sivá ZN), resp. ZD,
- **kovy iné ako obaly** (držiačky, kuchynské pomôcky, plochý vidlicový kľúč) patria na ZD alebo do výkupu.

Obrázok 42. Vytriedené obaly SKLA so zvyškovým obsahom jedál, pochutín, farieb a keramické a porcelánové taniere

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **znečistený sklený obal od farieb** patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN),
- **sklené obaly s obsahom** patria do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN). Do TZ SKLO patria iba vyprázdnené obaly bez obsahu,
- **keramické a porcelánové taniere** na ZD,
- **kovové vrchnáky zo sklených obalov** patria do TZ KOVOVÉ OBALY (červená ZN) alebo v prípade kombinovaného zberu do TZ PLASTY, KOVOVÉ OBALY, KOMPOZITNÉ OBALY (žltá ZN),
- **sklený obal so sviečkou** – sviečka patrí do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN), čistý a prázdny obal do TZ SKLO (zelená ZN).

Obrázok 43. Vytriedený skupinový a prepravný obal z plastu vo vzorke SKLO

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **plastové prepravné obaly** patria do TZ PLASTY (žltá ZN) alebo na ZD (pre svoju veľkosť).

Príklady znečistenia vo vzorke SKLO

Obrázok 44. Vytriedené odpady zo vzorky SKLO – keramické umývadlo, sklená fľaša plná obsahu, časť elektroodpadu, žiarivka, keramika a porcelán

Obrázok 45. Znečistenie keramikou, porcelánom, inými kovmi ako obaly vo vzorke SKLO

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **keramické umývadlo** vrátane jeho zvyškov patrí na ZD,
- **sklená fľaša plná**, s obsahom – obsah je potrebné vyprázdniť a prázdnu sklenú fľašu umiestniť do TZ SKLO (zelená ZN),
- **veľmi malý elektroodpad** (do 25 cm vonkajšieho rozmeru) patrí na zberné miesto do nádoby určenej na tento účel alebo na miesto spätného zberu, napr. v predajniach elektrozariadení,
- **nepoškodená aj poškodená žiarivka** patrí na zberné miesto elektroodpadu zo svetelných zdrojov do nádoby určenej na tento účel, napr. v predajniach elektrozariadení,
- **keramika a porcelán** patria na ZD.

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- **keramika** (kvetináče, váza), porcelán (tanieri, misky, cukornička, sošky), sadrové sošky patria na ZD,
- **kovy iné ako obaly** (smaltované hrnce, pokrievky) patria na ZD alebo do výkupu.

2.9.5 Kompozitné obaly na báze lepenky

Opakujúce sa nedostatky:

- výskyt papiera a lepenky v nádobách na KOMPOZITNÉ OBALY NA BÁZE LEPENKY,
- nestláčanie obalov.

Príklady znečistenia vo vzorke KOMPOZITNÉ OBALY

Obrázok 46. Papier a lepenka ako nečistota vo vzorke KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- obaly z papiera a lepenky patria do TZ PAPIER a LEPENKA (modrá ZN). V zmysle vykonávacej vyhlášky k zákonu o odpadoch je kombinovaný zber papiera a kompozitných obalov na báze lepenky do jednej spoločnej zbernej nádoby zakázaný,
- nápojové obaly patria do TZ KOMPOZITNÉ OBALY (oranžová ZN). Pred ich uložením do ZN je potrebné ich zminimalizovať.

Obrázok 47. Plastová izolačná (termo) taška a deka ako nečistota vo vzorke KOMPOZITNÉ OBALY

AKO TO MÁ BYŤ SPRÁVNE

- obaly z plastu patria do TZ PLASTY (žltá ZN),
- plastová izolačná (termo) taška patrí so TZ PLASTY (žltá ZN),
- deka (textil) patrí do ZN na dobrovoľný zber textílií a šatstva alebo na charitu (podľa rozsahu poškodenia). Ak takýto zber nie je v obci zabezpečený alebo ide o opotrebovaný, poškodený materiál, zaradujeme ho do ZN na ZKO (sivá, čierna ZN); prípadné deky je možné darovať aj do útulku pre zvieratá,
- nápojové obaly patria do TZ KOMPOZITNÉ OBALY (oranžová ZN). Pred uložením do ZN je potrebné ich zminimalizovať.

2.9.6 Diskusia

Niektoré zákonné povinnosti a z nich vyplývajúce vykonávacie podrobnosti sú napísané bez detailnejšieho vysvetlenia, ako danú povinnosť plniť a uplatniť. Je jasné, že zákon a k nemu vyplývajúce právne predpisy nemôžu obsiahnuť všetky prípady vyskytujúce sa v praxi. Zároveň v praxi chýbajú i potrebné usmernenia vydané príslušnými inštitúciami. Pri aplikácii zákonných povinností sa my, ako OZV pre obaly, opierame o dôvodové správy, o verejne dostupné stanoviská, správy, články, konzultácie a prax.

V rámci analýz TZ komunálnych odpadov chceme poukázať na niektoré zistenia:

- v § 14 ods. 5 vykonávacej vyhlášky sa neuvádza termín, do kedy musia byť pôvodne používané ZN (povedzme sivé a čierne) s umiestneným zodpovedajúcim farebným štítkom nahradené celofarebnou ZN pre TZ,
- vykonávacia vyhláška v § 14 ods. 4 neuvádza presne, čo má obsahovať údaj o tom, pre aký druh odpadu je nádoba určená. Otázkou je, či postačuje názov odpadu, alebo je potrebný aj bližší popis, obrázok, keďže druhové zloženie, napr. výrobkov z plastov, je veľmi rôznorodé,
- tak, ako bolo v záverečnej správe NKÚ o Efektívnosti a účinnosti triedeného zberu komunálnych odpadov v roku 2018 kontrolovanými samosprávami navrhnuté, súhlasíme s tvrdením, že „význam triedenia odpadov je nutné propagovať aj zo strany štátu, nielen zo strany OZV“,
- prípustná miera znečistenia je podľa § 59 ods. 9 zákona o odpadoch viazaná na obsah v ZN, pričom nie je presne určené, či sa jedná o vyjadrenie v jednotkách objemu alebo hmotnosti. Minimálne štandardy zberu na jedného obyvateľa sú nastavené na dostupný objem nádoby v litroch, ale množstvo odpadov sa eviduje v jednotkách hmotnosti,
- pri zložke SKLO sú v hmotnostnom vyjadrení všetky vytriedené nečistoty ľahšie ako samotné sklo, až na pár ojedinelých výnimiek, ako napr. keramika alebo stavebný odpad, čo je ale pri vyhodnotení prípustnej miery znečistenia zanedbateľné,
- z našich praktických skúseností sa nám potvrdzuje, že vrecový zber je čistejší ako zber v kontajneroch. Zber od rodinných domov je adresný, odhaľuje, ktorá domácnosť sa zapája alebo nezapája do TZ. Vo vreci sa dá priamo na mieste lepšie kontrolovať jeho obsah. Prevencia a overovanie správneho triedenia hneď pri zdroji dáva obraz o čistote zberu. Čistota zberu ovplyvňuje vyššiu účinnosť TZ, vzhľadom na získané komodity a ich následnú recykláciu,
- rast úrovne triedenia v obci má za následok benefit pre obec vo forme nižších poplatkov za skládkovanie zmesového odpadu, ktorého sadzba rastie v závislosti od percenta vytriedenia,
- príklady nesprávneho triedenia v priloženej fotodokumentácii nastavujú obraz, čo všetko sa v triedenom zbere dá nájsť. Pri jednotlivých obrázkoch s nesprávne vytriedeným odpadom sú uvedené informácie, ako by to správne malo byť.

3 EDUKÁCIA

Edukácia verejnosti sa prepája s poznatkami z analýz

Naše analýzy triedených zložiek komunálneho odpadu potvrdzujú skutočnosť, že v oblasti správneho a dôsledného triedenia máme ešte stále rezervy, na ktorých sa vyplatí popracovať. Sme presvedčení, že systematická a moderná edukácia laickej i odbornej verejnosti v tejto oblasti má zásadný význam pre ďalšie napredovanie úrovne triedenia a naň nadväzujúcej recyklácie odpadov. V OZV NATUR-PACK venujeme vzdelávacím aktivitám a projektom obrovskú pozornosť a neustále vyhľadávame nové spôsoby, ako zaujať a motivovať verejnosť k zodpovednému nakladaniu s odpadmi. Na ceste za týmto cieľom spolupracujeme s výrobcami (našimi klientmi), našimi partnerskými samosprávami a zberovými spoločnosťami, s neziskovými organizáciami, aktivistami a recyklátormi odpadov.

K správne mu triedeniu v súčasnosti motivujeme napríklad prostredníctvom:

- YouTube kanála **NATUR-PACK verejnosti** – získal cenu **VIA BONA SLOVAKIA 2020**,
- vzdelávacieho portálu **Garbage Gobblers** – získal cenu **Zlatý mravec 2020**,
- **Alchýmie triedenia komunálneho odpadu** – ide o najobsiahlejšiu príručku o triedení odpadov na Slovensku; bezplatne je k dispozícii na stiahnutie na www.naturpack.sk a www.incien.sk,
- iniciatívy **Miesta preč**, ktorú realizujeme v spolupráci s organizáciami **INCIEN** a **Slovakia Going Zero Waste** – cieľom iniciatívy je popularizovať význam triedenia odpadov prostredníctvom návštev miest (miest preč), kde končia odpady z našich domácností. Sledujte www.miestaprec.sk.

Sledujte nás aj na: www.naturpack.sk • www.triedenieodpadu.sk

Záver spracovania prvých sto analýz NATUR-PACK sú pomerne jasné. **V triedení odpadov máme rezervy a zlepšením kvality triedenia vieme bez pochyb prispieť aj k zlepšeniu úrovne recyklácie odpadov na Slovensku.** Analýzy OZV NATUR-PACK priniesli množstvo cenných informácií pre odbornú i laickú verejnosť. Nám ako organizácii zodpovednosti výrobcov, ktorá financuje TZ v zmluvných mestách a obciach, získané cenné údaje pomáhajú pri vyhodnocovaní efektívnosti triedeného zberu, a to určením pomeru obalov a neobalových výrobkov v triedenom zbere, ale aj určením podielu znečistenia. Zároveň údaje z výsledkov triedenia poukazujú na druhy odpadov, ktoré nepatria pod vyhradený prúd odpadov a nespádajú pod systém rozšírenej zodpovednosti výrobcov, ale v triedenom zbere sa nachádzajú. Príčin nesprávneho triedenia a vysokého pomeru nečistôt v triedenom zbere je viac. Jednou z nich, a pravdepodobne jednou z podstatných, je aj nestláčanie obalov. To môže spôsobiť zaplnenie kontajnera skôr, ako nastane jeho vývozný deň, a časť triedených zložiek, pre ktorú je ZN určená, skončí v niektorom inom kontajneri na triedený zber alebo, žiaľ, veľmi často aj v kontajneri na zmesový odpad.

Získané údaje z analýz nám pomáhajú vyberať témy na vzdelávanie občanov, aby správne triedili, minimalizovali svoje odpady, aktívne sa o túto problematiku zaujímali a boli informovaní o spôsoboch správneho triedenia. Na základe reálnych skúseností pripravujeme cielené reportáže, prednášky, ako aj články, v ktorých upozorňujeme na chyby v triedení, či už neúmyselné, alebo zámerné (napr. znehodnotenie vytriedeného papiera a lepenky vhođením obalu z plastu s náterovou a impregnačnou látkou). Jednotlivé druhy odpadov z obalov a neobalových výrobkov, ktoré sú v samosprávach vytriedené, nájdú svoje zhodnotenie, ktoré sa líši od prevádzkových podmienok konkrétnej zberovej spoločnosti a od dopytu na trhu s druhotnými surovinami. Ide o rozdielnosť medzi materiálovým a energetickým zhodnotením, ale aj o rozdielnosť v dotriedňovaní druhov odpadov – napr. obaly z kovov od sprejov alebo obaly z plastov s kompozitným zložením, ktoré je dnes ťažké (pre chýbajúce koncovky) materiálovo zhodnotiť.

Ako OZV sme podľa § 59 ods. 5 a 7 zákona o odpadoch oprávnená vykonávať overenie funkčnosti TZ a navrhovať zmeny v systéme TZ za účelom jeho zlepšenia. V rámci kontrolnej činnosti sme poukázali na zistené nedostatky, posudzovali sme, či je v kontrolovanej lokalite triedenie efektívne a účinné. Zároveň sme navrhli aj vhodné opatrenia, napr. zmeny v kombinácii triedených zložiek do jednej spoločnej nádoby, označovanie ZN, obmedzenia pre spoločný zber TZ od občanov a z podnikateľských prevádzok, úpravy frekvencií zberu, optimalizáciu počtu ZN. Na základe analýz navrhujeme zmenu systému zberu v konkrétnej obci, navrhujeme typy a druhy ZN, pasportizáciu nádob, doplnenie nádob a pod. V súvislosti so zálohovaním je potrebné konštatovať, že triedený zber je určený pre všetky nezálohované obaly. V triedenom zbere komunálnych odpadov naďalej zostávajú obaly určené pre iný druh ako nápoj alebo pre nápoj, ktorých objem je menší ako 0,1 litra alebo väčší ako 3 litre. Do triedeného zberu patria neoznačené obaly na nápoje, teda bez symbolu (Z). V triedenom zbere zostanú aj ďalšie typy obalov, napríklad na potraviny, obaly z kozmetiky a drogérie, obaly od pochutín, obaly zo zeleniny a ovocia, obaly nepotravinových produktov, plastové tašky a vrecká, fólie, konzervy, kovové obaly z drogérie a pod. Občan ich naďalej bude vkladať do zberných nádob na triedený zber podľa zabehnutého systému.

Cieľom funkčného triedeného zberu komunálnych odpadov aj zálohovania jednorazových nápojových obalov je zvýšenie zberu a recyklácie vyzbieraných a odovzdaných druhotných surovín. Pri zálohovaní obalov je predpoklad ich vysokokvalitnej recyklácie za účelom výroby nových fliaš a plechoviek. Cieľom je aj tento druh obalov dostať z prírody, obmedziť jeho výskyt v podobe voľne pohodeného odpadu (tzv. litterig). Štúdia bola spracovaná pre potreby objasnenia reálnej situácie v oblasti triedeného zberu komunálnych odpadov. Tím NATUR-PACK bude v analýzach naďalej pokračovať a vďaka nim neustále prispievať k zlepšovaniu úrovne triedenia a recyklácie odpadov na Slovensku. Budeme radi, ak tento dokument bude využitý ako pomôcka a vhodný materiál s reálnymi údajmi, výsledkami a popisom, ako to v triedenom zbere v skutočnosti chodí, či už pre zákonodarcu, ale hlavne pre obce, mestá a ich občanov.

Naším želaním je, aby sa v triedenom zbere nachádzali len tie odpady, ktoré tam patria, a aby tak rásol potenciál na ich materiálové zhodnotenie.